

In deze uitgave:

- Zomaar een herdenkingsmonument
- Toen en Nu
- ANBI
- 80 vrijheid 1944-2024

Zomaar een herdenkingsmonument

Na de Duitse inval van Nederland op 10 mei 1940 wijken Nederlandse militairen uit naar België.

Een deel van hen lukt het uiteindelijk Groot-Brittannië te bereiken.

De militairen zijn afkomstig van de Infanterie met Korps wielrijders, Cavalerie, Artillerie, Genie, Luchtvaartafdeling, Politietroepen en Marechaussee.

Oprichting van de Brigade in 1941.

Op 11 januari 1941 wordt de Koninklijke Nederlandsche Brigade opgericht.

De Brigade krijgt haar definitieve naam van Koningin Wilhelmina. Op 27 augustus 1941 overhandigt zij op het basiskamp in het Britse Wolverhampton het vaandel met daarop de naam van haarkleindochter.

De Koninklijke Nederlandsche Brigade "Prinses Irene" is daarmee een feit.

Na hun intensieve opleiding landbegin augustus 1944 de Brigade in Normandië. Zij neemt deel aan de veldtocht door Frankrijk en België en is betrokken bij de bevrijding van Tilburg.

F I Dirk Norder

De Prinses Irene Brigade brug, van oudsher bekend als de Maasbrug Hedel of Hedelse brug is een boog- en liggerbrug in Nederland, en overspant de Maas. De brug heeft een totale lengte van 436 meter. Over de brug ligt de Oude Rijksweg, tot 12 december 1970 onderdeel van rijksweg 2

F I Dirk Norder

DE ACTIE BIJ HEDEL – 22 – 25 APRIL 1945

In de periode 10 – 14 april 1945 vertrekt de Koninklijke Nederlandse Brigade “Prinses Irene” uit Zeeland. In die provincie heeft de Irene Brigade bewakingstaken uitgevoerd, gedurende de winter '44 –'45. Een periode van betrekkelijke rust, na de landing in Normandië in augustus en de acties in België, Grave en Tilburg in de maanden erna.

De omgeving ten noorden van Den Bosch, aan de Maas, zal het nieuwe operatiegebied gaan worden. De Nederlanders komen onder het bevel van de commandant 116e Brigade, de brigadier C.F. Philips. Het vak aan de spoorlijn Den Bosch – Hedel, tot aan Heusden, wordt door de Brigade overgenomen van de Canadezen en moet worden beveiligd tegen eventuele acties van de Duitsers, aan de andere kant van de Maas.

Al snel na aankomst bij de nieuwe stellingen gaat het gerucht dat er “iets”, mogelijk een oversteek over de Maas, op komst is. Luitenant de Roos, opvolger-commandant van Gevechtsgroep I, krijgt toestemming om een verkenningspatrouille over de Maas uit te voeren. Echt een klus voor deze avontuurlijk aangelegde, boomlange Zwollenaar, voormalig mijnningenieur, die vanuit Canada als vrijwilliger bij de Irene Brigade is terecht gekomen.

F I Dirk Norder

Dinsdag 18 april/ Woensdag 19 april

In de nacht van 18 op 19 april gaat een patrouille proberen een oversteek te maken.

Al vóór het verlaten van het vertrekpunt, een kanaal bij het Fort Crèvecoeur, een oud, recht tegenover Hedel gelegen verdedigingswerk, zinkt de bij de Engelsen geleende stormboot. Geen nood, bij de sluis ligt een oude roeiboot. Er moet echter tegen een onverwacht sterke stroming worden opgeroeid. De overtocht duurt dan ook ruim anderhalf uur. Ruim twee uur duurt de patrouille door het door de vijand bezette gebied, tussen de plaatsen Hedel en Ammerzoden. De terugtocht is uiteraard veel gemakkelijker, die duurt nu maar een half uurtje. Tegen de klok van zes uur in de morgen, zijn de mannen weer terug van hun gevaarlijke tocht.

Rond dezelfde tijd meldt zich een andere bron van informatie. Gefreiter Walter dient bij een aan de wal gestationeerd Kriegsmarine-onderdeel. De man ziet zijn overplaatsing als een degradatie. Verbitterd en in een dronken bui, vervloekt hij de Führer en zijn regime. Als hij te horen krijgt dat hij op rapport zal moeten komen bij de Gruppenführer ziet hij nog maar één uitweg: de Maas over ! Bij Bokhoven bereikt hij de wal en wordt gevangen genomen. Hij blijkt een bron van interessante inlichtingen.

Donderdag 19 april

Vanuit de huidige opstellingen zal de Maas worden overgestoken. Dit zal moeten gebeuren bij het plaatsje Hedel.

Aan Gevechtsgroep I "de eer" om de operatie, voor wat het Brigade-aandeel betreft, uit te voeren. van de nieuwe orders."

Onmiddellijk begint de majoor met de uitwerking van zijn plannen. In een bespreking met zijn officieren wordt besloten om nòg twee patrouilles over de Maas te zenden.

Vrijdag 20 april

Laat in de avond verzamelen vier onderofficieren en vijftien manschappen zich bij het kanaal van het Fort. Met twee stormboten, een kleine en een grote, wéér geleend bij 28 Royal Marines, gaat de groep op weg.

Het oversteken van de winderige Maas duurt nu slechts een half uurtje. Het is een heldere nacht met veel maanlicht. Eigenlijk dus niet zo geschikt voor dit patrouillewerk. Om precies 02.00 uur gaan de mannen bij kilometerpaal 26, in een bocht van

de rivier ten zuid -westen van Hedel, aan land. Mijnevelden moeten worden opgespoord. Eventuele andere aanwijzingen van vijandelijke activiteiten zullen in kaart worden gebracht.

Hedel wordt bereikt. Het dorp is zwaar beschadigd door de artillerie - bombardementen in de afgelopen maanden. De bevolking is dan ook geëvacueerd. Het is dus een echt spookdorp. Afgezien van een aantal tijdelijke bewoners...

Ruim drie uur later keert de patrouille langs dezelfde weg terug. Geen incidenten, wèl werd waardevolle informatie verzameld voor de geplande actie.

Zaterdag 22 april

s' Avonds om kwart over elf vertrekt de volgende patrouille. Wéér twee boten met in totaal zestien man.

Opnieuw blijven vijf man bij de landingsplaats achter. Een groep van vijf, gaat verkennen in de richting van Hedel. Een ander groep, de overige zes in de richting van Ammerzoden. Het is de bedoeling dat die laatste groep zich weer in tweeën zal splitsen.

Zover zal het echter niet komen.

Als de mannen zich gebukt door een droge sloot voortbewegen, trapt één van hen op een voetmijn en verliest zijn been. Een wachtmeester is de ongelukkige. De sergeant-majoor die vóór hem loopt, krijgt enkele scherven in de rug. Dat belet hem niet om de zwaargewonde man op zijn rug te tillen en terug te brengen naar de landingsplaats. De gereduceerde patrouille vervolgt zijn weg. Gewaarschuwd zijn ze nu wel...

Zondag 22 april

De mannen keren om half zes in de morgen terug. Met de door de verkenners verzamelde informatie wordt aanvalsplan uitgewerkt dat vandaag moet worden uitgevoerd.

's Avonds verzamelen de mannen van Gevechtsgroep I zich bij de sluis van het Fort Crêvecoeur. Rond middernachtvertrekken drie Buffalo's (amfibielandingsvoertuigen met geruisloze motor), bemand door Britse Engineers. Ze worden niet opgemerkt door de vijand, hoewel het toch een heldere maannacht is.

Een kwartiertje later worden de commandogroepen het eerste en tweede peloton bij paal 26 aan land gezet. Om niets aan het toeval over te laten zijn de verkenners van de afgelopen nachten hen voor geweest en hebben de te volgen route en de mijnevelden afgezet met paaltjes.

De Buffalo's keren meteen terug om het derde en het vierde peloton op te halen. Door technische problemen arriveren die echter een uur later.

Een twaalftal Britse militairen van de Royal Engineers, ingedeeld bij het tweede en vierde peloton, beginnen de omgeving van het landingspunt op versperringen te controleren. Die blijken niet of nauwelijks aanwezig. Ze zijn in ieder geval niet geboobytrapped (voorzien van onopvallend aangebrachte springladingen). De door hen meegevoerde mijndetectors blijken wel nuttig.

De pelotons gaan op weg door de nacht, richting Hedel. Alleen het eerste peloton blijft achter om de landingsplaats te bewaken.

Al snel en zonder problemen wordt het dorp bereikt. Het oogt verlaten en spookachtig in het heldere maanlicht. Ladders en stoelen staan tegen de voorgevels van de huizen. Hiermee geven de Duitsers de plaatsen aan waar mijnen en boobytraps zijn aangebracht. Voorzichtigheid blijft dus geboden maar gelukkig ontploft er niets.

Enkele mannen van het tweede peloton vallen over struikeldraden, die een belsegnaal bij de vernielde spoorbrug in werking brengen. Jammer, een aantal Duitsers bij de post daar weten nu te ontsnappen. Enkele anderen, aan de zuidrand van het dorp, hebben minder geluk en worden krijgsgevangen gemaakt. Ze zijn totaal verrast.

Snel nemen de mannen hun verdedigingsposities in. Het vierde peloton in de omgeving van het viaduct, oostelijk onder de weg Den Bosch – Zaltbommel. Het derde peloton in het noorden, boven de Woerd. Het tweede peloton aan de westrand van het dorp, in en om de ruïne van de St. Jansschool.

De commandopost wordt in een kapotgeschoten pand dat eens de trotse winkel en woonhuis van slager van den Bogert is geweest. Deze post, aan het Kleinveld, is goed centraal gelegen.

De radioverbindingen geven in het begin wat problemen. De Korporaal van de Signals (verbindingsafdeling), weet samen met vier anderen, een radio met batterijen, een zog. 22-set, vanaf het landingspunt naar het Kleinveld te dragen. Een zwaar en gevaarlijk karwei. Het radiostation wordt onmiddellijk geïnstalleerd en hoewel de korporaal nog nooit met een dergelijk toestel heeft gewerkt, gaat hij meteen achter de knoppen zitten. Al snel wordt contact gemaakt met het Brigade-hoofdkwartier “aan de overkant”.

De radioverbinding met de landingsplaats laat wat langer op zich wachten.

Maandag 23 april

Langzaam wordt het licht...

Het peloton bij de landingsplaats, krijgt het eerst de vijand te zien. Rond half acht worden ze opgeschrikt door geweervuur, vanuit de richting Ammerzoden. Het blijkt

te gaan om een groepje van een man of zes, die ongeveer op een kilometer afstand blijven. Ze graven zich in op de dijk.

Een patrouille van drie man van het vierde peloton komt in het voorterrein een Duitser tegen. De man maakt dat hij wegkomt. De stenguns weigeren: een veel voorkomend probleem en geluk voor de bewuste militair...

Het tweede peloton gegroeped in en om de uitgebrande puinhoop van de St. Jansschool, tuurt met zijn verrekijker in de richting van Ammerzoden. Hij ziet plotseling mannen te voet en op de fiets. Ze zijn ongewapend en in blauw gekleed. Het is dan acht uur in de morgen. De luitenant besluit geen risico te nemen en laat de bij zijn peloton ingedeelde zware Vickers-mitrailleurs enkele waarschuwingssalvo's afgeven. De blauwe figuurtjes verdwijnen.

Dinsdag 24 april

De volgende morgen arriveren nog meer versterkingen in Hedel. Het 1ste peloton en het vierde van worden over de Maas gezet. De pelotons van Gevechtsgroep III krijgen voorlopig een “recce-position” (waarnemingspositie), wat betekent dat ze ingezet kunnen worden voor patrouille-taken.

Ook arriveert de ondersteuningsgroep. De verschillende secties van deze groep worden gevoegd bij de aanwezige secties van Gevechtsgroep I. De beide mortiersecties beschikken nu samen over zes 3inch (= 8 cm) mortieren. De bij de commandopost geplaatste antitanksecties, hebben de beschikking over vier 6-ponder kanonnen en vier 2-inch mortieren. Verder zijn er nu twee secties met in totaal vier lichte 2cm kanonnen. De vier Vickers-mitrailleurs van de pas aangekomen ondersteuningsgroep worden ingedeeld bij de vier infanteriepelotons. Die pelotons beschikken zelf ook nog eens over een 2 inch mortier.

Er is heel wat vuurkracht, in het kleine bruggenhoofd Hedel. Vooral als je het ondersteunende artillerievuur erbij optelt. Dat zijn de zes stukken van de Batterij Artillerie (25-ponders) en ruim 20 stukken van de Britten.

Na aankomst van de versterkingen komt het bericht door dat Gevechtsgroep III niet in zijn geheel zal overkomen.

's Morgens worden mijnen ontdekt bij het landingspunt. Veiligheidshalve maken de Buffalo's daarom geen gebruik meer van de plaats waar eerst de oude schipbrug heeft gelegen. De landingen vinden opeen plek ernaast plaats, wat wel iets minder ideaal is.

Het tweede peloton van Gevechtsgroep III, krijgt opdracht het terrein van mijnen te zuiveren, samen de twaalf Britse Engineers. Het peloton is zojuist teruggekeerd uit Tilburg, waar ze het hoofdkwartier van Nederlands District hebben bewaakt.

Woensdag 25 april

Het is nog donker als de mannen van het vierde peloton ruw worden gewekt door Duits artillerie-, mortier- en mitrailleurvuur. Het is kwart over vijf. Via de radio meldt hij de commandopost dat zijn peloton wordt aangevallen en onmiddellijk versterking nodig heeft. De verwarring is groot.

Eén van die secties wordt vrijwel geheel uitgeschakeld als een voltrefter van een Panzerfaust inslaat.

Sectie 2, noordelijk van het viaduct, wordt ook verrast. Ze kunnen enkel maken dat ze weggomen, hun aftocht dekkend met handgranaten. Minstens één vijandelijke soldaat wordt hierdoor gedood.

Naar later zal blijken heeft een compleet Duits bataljon (ongeveer 1200 man) de aanval ingezet. Het lawaai van het gevecht is oorverdovend en wekt ook verwarring in de hand.

Tien over half zes kan worden gemeld dat de vijandelijke aanval is afgeslagen. Het derde peloton bezet de stellingen van het vrijwel uitgeschakelde vierde.

Kleine groepjes Duitsers blijven aanvallen. De dreiging van een grote geconcentreerde aanval in deze hoek is echter voorbij.

Ook aan de andere kant van Hedel wordt hevig gevochten. Enkele groepen Duitsers zijn om Hedel heen getrokken en vallen aan vanuit het westen. Het tweede peloton bij de St. Jansschool is ook verrast. Hun Luitenant raakt al meteen gewond, nog wel door een eigen mortiergranaat ! Het peloton weet de vijand echter tegen te houden. Van een dreigende doorbraak is geen sprake.

Ook het 1ste peloton, in het noorden van Hedel, wordt opgeschrikt. De vijand weet de boerderij waar bijna ongemerkt te naderen. Plotseling springen een stel Duitsers achter een voor de boerderijgelegen aardappelhoop vandaan, uit alle macht vurend. Het peloton is paraat en neemt de ongeveer 20 vijandelijke militairen onder vuur. Een hevig gevecht barst los. Het lukt de Duitsers de boerderij in brand te schieten. De mannen moeten eruit. Iedereen blijft kalm en onder dekking van de rook weet het peloton de stelling zonder verliezen te verlaten. Nadat de boerderij is uitgebrand, worden weer patrouilles naar voren gezonden om de oude posities weer in te nemen. De situatie weer onder controle en er wordt één sectie naar zijn rechterbuurman gestuurd die in moeilijkheden zit.

Het lukt de Irenebrigade de positie te behouden.

F I Dirk Norder

In totaal sneuvelen 12 mannen van de Irenebrigade en er raken er meer dan 30 gewond. Aan Duitse zijde sneuvelen 53 soldaten.

Op 26 april 1945 krijgt de Irenebrigade opdracht om terug te trekken op hun uitgangspunt aan de zuidelijke Maasoever. Hedel is dan grotendeels verwoest. Na de capitulatie op 5 mei 1945 krijgt de Prinses Irene Brigade de eer om als eerste geallieerde eenheid Den Haag binnen te trekken.

Op 26 mei 1948 wordt het Regiment bij Koninklijk Besluit verheven tot Garderegiment, een naam die duidt op de bijzondere betrekking tot het Koninklijk Huis.

F I TRACESOFWAR

Op 10 juni 2003 onthulden Tony Herbrink en H van Beers, samen met twee scholieren, een monument om 12 militairen van de Prinses Irene Brigade te herdenken, die tijdens de gevechten in Hedel van 22 tot 26 april 1945 gesneuvelden.

Meer lezen over de Prinses Irene Brigade? Kijk dan op www.prinsesirenebrigade.nl

Onze dank gaat tevens uit naar Hans Sonnemans voor het gebruik te mogen maken van delen van zijn tekst en foto's aangeleverd door Dirk Norder.

Toen en Nu

De boerderij, eigendom van familie van Vlerken werd tot aan de jaren zestig van de vorige eeuw bewoond door familie Keijzers. Op deze plaats sneuvelde de 20-jarige John Bruce Millar. Levensgevaarlijk gewond zocht de Engelse tankcommandant redding bij deze boerderij waarvan een staldeur half openstond. De 22-jarige Francien Coolen, actief lid van het Rode Kruis, was getuige van dit gebeuren, zij begaf zich met gevaar voor eigen leven dwars door de vuurlinie om mogelijk nog iets voor deze man te kunnen doen. Tevergeefs... hij stierf in haar armen. John Bruce Millar gaf zijn leven voor onze vrijheid. Zijn laatste rustplaats werd het militaire begraafplaats te Mierlo. Een dramatische situatie bracht twee jonge mensen samen,

heel even maar...het was 22 september 1944. Het ontwerp van het herdenkingsmonument in Mierlo-Hout projecteert de gevel van deze boerderij met een half, opstaande staldeur, (fotograaf onbekend).

De voormalige boerderij, werd omstreeks 1970 omgebouwd tot een "moderne" BMW autoshowroom van Garage de Vlerk. Verderop ligt de spoorwegovergang en de Mierloseweg (fotograaf onbekend).

Links van de showroom stond de autogarage en het tankstation. In de jaren negentig, tot aan 2001 deed het gebouw dienst als supermarkt. De hal van Super de Boer werd in 2013 gesloopt. F| Toon van der Putten.

Op de locatie van de boerderij, de autogarage met tankstation, de showroom en de supermarkt staat nu de huidige nieuwbouw; "Voorstadhalte Mierlo-Hout". De woningen werden in maart 2022 opgeleverd F| M.Coolen.

ANBI

ANB-instelling

Stichting Herdenkingsmonument Mierlo-Hout is sinds 4 oktober 2023 een Culturele ANBI.

Een ANBI is een algemeen nut beogende instelling. Een instelling kan alleen een ANBI zijn, als ze zich voor minstens 90% inzet voor het algemeen nut.

Een ANBI heeft een aantal belastingvoordelen:

- Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting.
- Een ANBI betaalt geen erfbelasting of schenkbelasting voor erfenissen en schenkingen die de instelling gebruikt voor het algemeen belang.

- Als een ANBI zelf schenkingen doet in het algemene belang, dan hoeft de ontvanger geen schenkbelasting te betalen.
- Voor donateurs van culturele ANBI's geldt vanaf 1 januari 2012 een extra giftenaftrek.

Aangezien de Stichting Herdenkingsmonument Mierlo-Hout een culturele instelling is, hebben we de status culturele ANBI verkregen. Om als culturele ANBI aangemerkt te worden moet de vereniging voor minstens 90% actief zijn op cultureel gebied. Donateurs van culturele ANBI's hebben vanaf 2012 een extra belastingvoordeel, omdat voor hen een extra giftenaftrek geldt. Particulieren mogen inde aangifte inkomstenbelasting 1,25 keer het bedrag van de gift aan een culturele ANBI aftrekken. Ondernemingen die onder de vennootschapsbelasting vallen, mogen 1,5 keer het bedrag van de gift aftrekken in de aangifte vennootschapsbelasting.

De Stichting Herdenkingsmonument Mierlo-Hout heeft de status culturele ANBI met terugwerkende kracht per 4 oktober 2023 verkregen. Eventuele giften vanaf 2023 kunnen zodoende met terugwerkende kracht nog onder deze regeling worden gebracht. Dit conform de beschikking van de Inspecteur van de Belastingdienst d.d. 4 januari 2024.

80 jaar vrijheid 1944-2024

Eerste festiviteiten zijn inmiddels bekend voor 22 september.

- 10.00 u Bevrijdingsdienst St. Luciakerk, motto "Vrijheid"
- 12.00 – 13.30 u Bevrijdingsconcert CARAT Warande door Band of Liberation
- 15.30 u Herdenking bij monument Mierlo-Hout, muzikale opluistering Band of Liberation

[Voor meer info omtrent onze Stichting klik hier](#)

Bedankt voor uw tijd, fijne dag.

Met vriendelijke groet,
Harrie Raaijmakers namens het bestuur van Stichting HMMH.

Stichting HMMH ♦ p/a Binnenvoort 6 ♦ 5706 GB ♦ Helmond ♦ KvK 64271153 ♦ RSIN 855593283
Onze Stichting is een culturele ANBI ♦ Telefoon :0622606053 ♦ Bankrek : NL33RABO0149510217